- **Peter Vermeulen: reactie op onderzoeksverslag.**

Peter Vermeulen (mailbericht op 27-06-2026):

Dag Bob,

Ik heb het onderzoeksverslag doorgelezen. Wat een mooi en rijk verhaal is het zo geworden.

Mijn vraag (van Bob) aan jou (Peter) is: Heb jij gelegenheid om inhoudelijk op dit onderzoeksverslag te reageren?

- **Wat zijn voor jou belangrijke aandachtspunten en beleidsnotities?**

In de bijdrage van Meta Kierkels [1] zaten voor mij een aantal belangrijke inzichten. Die van vaderschap in een historische / culturele context. Dat het soms ook bewust het doorbreken van vanzelfsprekendheden gaat. Onder mijn reactie een aantal van de citaten die bij mij resoneerden.

- **Waar zou volgens jou aandacht aan besteed moeten worden in het onderwijs, in de geboortezorg, in de zorg- en hulpverlening, in de maatschappij?**

Het onderzoeksverslag doorlezend.. het zou wel eens kunnen beginnen met kennis en verhalen over vaderschap. Dus echt wat meer bewustwording. Een beetje in het verlengde hoe dat (gelukkig steeds vaker) ook gaat met erkenning van ouderschap, oudervriendelijk werken [2]. Mogelijk zou het helpend kunnen zijn om een vaderschapstheorie[3] te hebben, een soort mentaal model, vergelijkbaar met de ouderschapstheorie van Alice van der Pas [4],[5],[6]. Zie haar denkschema: 'werkvloer - buffers - omstandigheden' (onderstaand figuur).

[1] Meta Kierkels, in : www.bobderaadt.nl/documents/KPB/Onderzoek_Vaderschap_in_de_Pedagogische_Basis.pdf pag. 17-23.
[2] Reader/webbook: www.bobderaadt.nl/ouderbegeleiding.php
[3] Reader/webbook: www.bobderaadt.nl/patrascentie.php
[4] www.studeersnel.nl/nl/document/de-haagse-hogeschool/beroepsproduct-2-jaar-2/ouderschapstheorie-van-alice-van-der-pas-een-samenvatting/144150622
[5] www.ncj.nl/onderwerp/ouderschap/ouderschapstheorie/ - www.opvoedpunt.nl/wp-content/uploads/2023/06/HH-Theorietool-ouderschap.pdf
[6] www.netwerkbetersamen.nl/wp-content/uploads/2024/04/NBS_Ouderschapstheorie_april_2024.pdf

Werkvloer *opvoeden*	Buffers *beschermende factoren*	Omstandigheden
Basisvaardigheden (schijf van 5) • Veiligheid • Verzorging • Zicht houden op • Verwachtingen • Grenzen **Timen & Doseren** **Emotieregulatie van zowel ouder als kind**	**Solidaire gemeenschap** ★ **Goede taakverdeling** ★ **Metapositie** ★ **'Goede ouder'-ervaring**	• Kind • Ouders • Broers en zussen • Grootouders, familie • Geschiedenis • Huis, baan, inkomen • Stad, platteland, buurt • Cultuur(verschil) • Godsdienst • School(systeem) • Geweld • Migratie • Social media • IQ • Hulpverlening • enzovoorts

- **Wat zou het denkmodel van Alice van der Pas kunnen betekenen voor versterking van de vaderparticipatie?**

"Dat is best een lastige vraag. Als ik naar de drie poten van de kruk[7] kijk, komt, denk ik dat

alle aannames heel erg van toepassing zijn ook op vaders. Maar misschien zich soms ook anders manifesteren dan bij moeders. Misschien ook wel in relatie tot historische / culturele

[7] www.ouderkennis.nl/genootschap-van-de-kruk/
- www.ouderkennis.nl/werken-vanuit-ouderperspectief-vraagt-een-mentale-switch/
- www.meeleefkaartjes.nl/product/uitvindboek-voor-ouders-gedrukt-of-epub/

context. Dat vaders zich misschien ook wel in andere woorden herkennen. En idem voor de buffermechanismen.. heel passend, maar vraagt misschien wel andere invulling of soms ook andere taal". De drie aannames zijn:
1. Elke ouder heeft een besef van verantwoordelijk zijn.
2. Ouders zijn eindverantwoordelijk.
3. Ouderschap maakt kwetsbaar. [8],[9]

- **Wat zouden concrete beleidspunten moeten zijn, op lokaal, regionaal en landelijk niveau?**

Deze vind ik wel lastig. Ik zou me kunnen voorstellen dat vaderschap een wat meer expliciet thema zou kunnen worden. In onderwijs, onderzoek, bij kennisinstituten. Dat initiatieven in beeld gebracht en gedeeld worden. Daarmee ook de verbinding met lokale / regionale initiatieven met meer landelijke verbinding. Dus bijvoorbeeld een kennisbank van initiatieven, cursussen etc. Dat mag divers zijn, want daar zit zeker een kracht en ook helpend als er wat centrale thema's en richting in komt. Ik realiseer me dat dit wel een beetje vaag blijft. Scherper heb ik het op dit moment niet.

Mooi, hoe je dit bij elkaar aan het brengen bent. Ik blijf dit met belangstelling volgen en waar mogelijk af en toe een steentje bijdragen,

Peter Vermeulen (betrokken bij de Kenniswerkplaats Pedagogische Basis) [10]

❖ *Citaten die bleven hangen bij mij:*
Pagina 18
"Want ons beeld van vaderschap wordt niet gevormd in een vacuüm, maar is gebaseerd op de voorbeelden van de vaders vóór ons, vaak onze eigen vader, of hooguit twee of drie generaties terug".

Pagina 21
"Een uitnodiging aan moeders (en vrouwen in het werkveld) Misschien ligt hier wel de meest krachtige beweging: moeders die ruimte maken voor het vaderschap van hun partner, niet door los te laten, maar door te vertrouwen.
Dat vraagt:

[8] www.ouderkennis.nl/product/elearning-kruk/ -
[9] Zie uitgebreide toelichting op de ouderschapstheorie van Alice van der Pas en de betekenis van de kruk met de vier poten; op: www.netwerkbetersamen.nl/wp-content/uploads/2024/04/NBS_Ouderschapstheorie_april_2024.pdf
[10] Peter Vermeulen gaf zijn reactie op de onderzoeksvragen in het onderzoeksrapport '*Vaderschap in de pedagogische basis'* – vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/KPB/Onderzoek_Vaderschap_in_de_Pedagogische_Basis.pdf - pag. 11-12.

- *de waarde zien van de bijdrage van vaders in de ontwikkeling van het kind;*
- *het verdragen dat vaders het anders doen;*
- *het uithouden van eigen zorgen of oordelen;*
- *het erkennen dat vaderschap een proces is, geen prestatie.*

Wanneer moeders vaders relationeel legitimeren, voelt het kind dat. En wat kinderen voelen, vormt hun innerlijke wereld".

Pagina 21
"De vraag is dus niet alleen: "Willen vaders wel?", maar vooral: "Krijgen ze werkelijk de ruimte, de taal en de uitnodiging om zich als opvoeder te tonen?"

Pagina 22
"In veel pedagogische contexten is de moederlijke functie goed verankerd. De vaderlijke functie wordt echter nog te vaak gezien als aanvulling, niet als dragende kracht. Vaders vragen zich dan af: "Wanneer ben ik van betekenis, los van ondersteunen?"

Referenties:

- Webbook -> **www.bobderaadt.nl/documents/KPB/Onderzoek_Vaderschap_in_de_Pedagogische_Basis.pdf**
- **Factsheet: www.bobderaadt.nl/documents/fathersmatters/Vaderschap_in_de_pedagogische_basis.pdf**
- **www.bobderaadt.nl/documents/KPB/PowerPoint_Vaderparticipatie_onderzoek_KPB.pdf**
- In diverse edities van *Vaderschapskennis* wordt aandacht besteed aan het thema 'Vaderschap in de pedagogische basis'.
- Alice van der Pas (div. jaartallen) *Handboek(en) Methodische Ouderbegeleiding (10 delen)* – Amsterdam: Uitg. SWP.
- Webbook -> www.bobderaadt.nl/ouderbegeleiding.php -> artikelen: *www.bobderaadt.nl/documents/socialeverloskunde/de_moeder_centraal.pdf *www.bobderaadt.nl/documents/ouderbegeleiding/samen_werken_aan_samenwerken.pdf - *www.bobderaadt.nl/documents/ouderbegeleiding/kinderen_met_kanker_en_hun_ouders.pdf - *www.bobderaadt.nl/documents/ouderbegeleiding/ouderbegeleiding_in_kinderziekenhuis.pdf - *www.bobderaadt.nl/documents/ouderbegeleiding/ouders_en_een_ernstig_ziek_kind.pdf - *www.bobderaadt.nl/documents/ouderbegeleiding/aansluiten_en_verbinding_zoeken.pdf

- Webbook VerloskundeNeonatologieGeboortezorg: artikelen:
  *www.bobderaadt.nl/documents/verloskundeneonatologiegeboortezorg/zorgverlenen_met%20ogen_oren_en_hart.pdf
  *www.bobderaadt.nl/documents/verloskundeneonatologiegeboortezorg/omgaan_met_emoties_aan_het_kraambed.pdf
- www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Betrokken_vaderschap_een_opdracht_voor_het_sociaal_werk.pdf
- José Koster (2025) *Ouders begrijpen – Werken in verbinding met ouders én jezelf* – Amsterdam: Uitg. SWP – ISBN 978 90 8560 420 4 (213 pp.). [11]
- Luk Dewulf (2026) *Ontdek jouw **talent** als ouder – Gids voor de perfect onvolmaakte mama en papa* - Tielt: Uitg. Lannoo – ISBN 978-90-209-7856-8 (190 pp.).
- P. Remmerswaal & A. de Gouw (2017) *Snap jij die ouders? Basisboek professioneel werken met ouders* – Amsterdam: Uitg. SWP.
- Bet Powell, Glen Cooper, Kent Hoffman & Bob Marvin (2014) *De Cirkel van veiligheid-interventie – Het bevorderen van gehechtheid in vroege ouder-kindrelaties* – Amsterdam: Uitg. Nieuwezijds – ISBN 978 90 5712 433 4.
- Miloe van Beek & Jakob van Wielink (2026) *Tussen leiden en loslaten. Waarom pubers opvoeden over jezelf gaat (Word een leukere ouder voor je puber)* – Meulenhoff Boekerij BV – ISBN 978-90-492-0571-3.
- Jan Pool & Michiel Santman (2023) *BinnenSpiegel – De kracht van zelfkennis* – Utrecht: KokBoekencentrum Uitgevers. – ISBN 978 90 435 4038 4.
- Gordon Neufeld & Gabor Maté (2004/2022 Ned. vert.)- *Laat je kind niet los – Waarom een hechte ouder-kindband belangijker is dan ooit* - Antwerpen: Manteau/Standaard Uitgeverij; 350 pp., €25,99 – ISBN 978 90 223 3865 0. [12],[13]
- Ben de la Mar (2026) *Luisteren – Klein kompas voor meer verbinding* – Utrecht: KokBoekencentrum Uitg. – ISBN 978 90 435 4538 9.
- Erik Verliefde & Martha Stapert (2003/2023) *Focusing met kinderen – De kunst van communiceren op school en thuis* – Den Haag: Acco Learn Uitg. – ISBN 978-94-9239-863-5.
- René Veugelers & Harriët Teeuw (2025) *Focusing met kinderen – De kunst van communiceren in therapie en begeleiding* – Den Haag: Acco Learn Uitg. – ISBN 978-94-9239-894-9. [14], [15]

---

[11] Recensie in: www.vakbladvroeg.nl/recensie-ouders-begrijpen/?utm_medium=email&utm_campaign=Nieuwsbrief%20Vakblad%20Vroeg%2002-06-2026

[12] Zie recensie in *Vaderschapskennis*, okt. 2025, nr. 45, pag. 15-17. Bron: www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_45.pdf

[13] Recensie in Vaderschapskennis, nr. 49 -> www.vakbladvroeg.nl/recensie_laat_je_kind_niet_los/?utm_medium=email&utm_campaign=Nieuwsbrief%20Vakblad%20Vroeg%2010-02-2026

[14] Zie recensie in Vaderschapskennis: www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_52.pdf, mei 226; pag. 19.

[15] Zie op: www.vakbladvroeg.nl/recensie_focusing_met_kinderen/?utm_medium=email&utm_campaign=Nieuwsbrief%20Vakblad%20Vroeg Editie 2 juni 2026 – VROEG – Vakblad rond het jonge kind +

- Christiaan Vinkers (2026) *Littekens uit je jeugd – Hoe jeugdtrauma je vormt – en hoe herstel mogelijk is* – Amsterdam: Prometheus – ISBN 978 90 446 5902 3. [16]

[16] Zie recensie in Vaderschapskennis, mei 2026: nr. 52: vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/vaderschapskennis/Fathers4Fathers_bericht_52.pdf - pag. 23. + www.vakbladvroeg.nl/recensie-littekens-uit-je-jeugd/